

Arne Jakobsson
11.10.07 kl 16:38

Hovedmålet med prosjektet er å fremme en sterk og samordnet utvikling av åpne institusjonelle arkiv i Norge. Prosjektet omfatter åpne institusjonelle arkiv med vitenskapelig informasjon, inklusive studentoppgaver fra UH-sektoren og utredningsrapporter og faglige rapporter fra forskningsinstitusjoner med offentlig støtte. Prosjektet er et samarbeid mellom Universitetsbiblioteket i Agder, Universitetsbiblioteket i Bergen, Universitetsbiblioteket i Oslo, Universitetsbiblioteket i Trondheim, Universitetsbiblioteket i Tromsø, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Telemark og Norges handelshøyskole i samarbeid med Norsk Digitalt Bibliotek. Fra 2007 deltar dessuten Nasjonalbiblioteket og BIBSYS i prosjektgruppen. Alle norske åpne institusjonelle arkiv med vitenskapelig informasjon er velkommen til å delta i prosjektet. Dette krever et lokalt utviklingsarbeid.

Konkrete mål 2008:

1. Videreutvikle den nasjonale søketjenesten for åpne institusjonelle arkiv i Norge som en tjeneste innen Norsk Digitalt Bibliotek (NDB)
2. Stimulere norske universiteter og høgskoler, samt andre aktører som bedriver vitenskapelig forskning, i etablering av lokale åpne institusjonelle arkiv
3. Høste og kvalitetssikre lokale åpne institusjonelle arkiv
4. Drifte og videreutvikle Openaccess.no – et nettsted for alle som trenger informasjon omkring Open Access dvs. åpent tilgjengelige tidsskrifter og åpne publiseringsarkiv
5. Stimulere overgang til OA-modeller for norske vitenskapelige tidsskrifter.
6. Bidra til utvikling av standarder for åpne publiseringsarkiv
 - a. Interoperabilitet – harmonisering av beskrivelse og beskrivelsesformat
 - b. Langtidslagring av elektronisk publiserte dokumenter
 - c. URN:NBN-tildelingstjeneste og implementering av internasjonalt tilpasset Resolution service
7. Utvikle kvalitetskrav på innhold og tjenester i åpne publiseringsarkiv
8. Delta i nordisk og internasjonalt samarbeid samt hente kunnskap fra liknende utenlandske prosjekt og derigjennom å etablere best practice for Norge
9. Være et nasjonalt kompetansemiljø for åpne publiseringsarkiv og Open Access
10. Informasjonsspredning
11. I samarbeid med ABM-utvikling, UHRB og BIBSYS etablere en modell for permanent drift av tjenesten

Aktiviteter og mål 2008

1. Videreutvikle den nasjonale søketjenesten for åpne institusjonelle arkiv i Norge som en tjeneste innen Norsk Digitalt Bibliotek (NDB)

NORA nettsted (<http://www.ub.uio.no/nora/>) og søketjenesten (enkel søk) åpnet 20. juni 2005. Avansert søk åpnet høsten 2005. NORA lanserte 15. desember 2006 ny funksjonalitet i avansert søk. Det er nå mulig å søke/oppslag med søkeord fra en emneordliste i NORA. En prototyp for utvidelse av søketjenesten med søk/oppslag i samsvar med utgangspunkt i dokumenttype og en sjekkboks for fagfelleverdert ble klar 15. august 2007. NORA harvester er komplettert med funksjon for sjekk og mapping av lokal dokumenttype til NORA dokumenttype. De lokale arkivene må komplettere sine metadata med opplysning om fagfellevurdering innen tjenesten kan åpne.

I løpet av 2008 vil prosjektet videreutvikle den nasjonale søketjenesten for åpne institusjonelle arkiv i Norge som en tjeneste innen Norsk Digitalt Bibliotek (NDB):

- Planlegge for utvidelse med forskjellige medietyper, for eksempel Animasjon, Dataset, Bilde, 3-D, Musikalsk Kilde, Recording, Software, Video
- Åpne for dedisert høsting av NORA og tilpasse xml-formatet til eventuelle internasjonale harvestere for eksempel en europeisk 'Phd thesis' portal
- Forbedre klassifisering av dokumenter ved eksport til NORA – forbedret mapping mellom ulike klassifiseringssystem
- Forbedre muligheten å begrense søkingen av dokumenter på ulikt vitenskapelig nivå
- Implementere og markedsføre RSS-feed
- Implementere og markedsføre SRU – standard søkeprotokoll

2. Stimulere norske universiteter og høyskoler, samt andre aktører som bedriver vitenskapelig forskning, i etablering av lokale åpne institusjonelle arkiv

Det er en klar fordel for de lokale åpne institusjonelle arkivene å eksponeres i en nasjonal søketjeneste, da dette gir maksimal synlighet også for små arkiv. NORA høster regelmessig de 14 åpne institusjonelle arkivene som inngår i NORA. NORA omfatter 12 137 referanser (10 002 referanser 01.03.07, 7 025 referanser 01.10.06, 2 803 referanser 13.10.05) til fulltekst dokumenter. Av disse har:

- Christian Michelsens Institutt (14)
- Forsvarets forskningsinstitutt (506)
- Høgskolen i Agder (43)
- Høgskolen i Bergen (76)
- Høgskolen i Hedmark (218)
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (10)
- Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (11)
- Norges geologiske undersøkelse (NGU) (1005)
- Norges Handelshøyskole (BORA) (1560)
- Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet (DIVA) (1136)
- Universitetet for miljø og biovitenskap (85)
- Universitetet i Bergen (BORA) (1548)
- Universitetet i Oslo (DUO) (4982)
- Universitetet i Tromsø (MUNIN) (943)

I 2008 vil NORA fokusere på å inkludere BIBSYS Brage arkivene i NORA og utvide NORA med publikasjoner fra helsesektoren (HeRA), instituttsektoren, forskningsstiftelser og andre forskningsinstitusjoner.

3. Høste og kvalitetssikre lokale åpne institusjonelle arkiv

NORA vil bistå de lokale åpne institusjonelle arkivene i deres lokale utviklingsarbeid. En viktig oppgave for prosjektet er å kontakte lokale aktører og bidra til at de legger de lokale institusjonelle arkivene tilrette for høsting. Den vedtatte felles metadatamodellen er grunnlaget for søke- og presentasjonsmuligheter innen den nasjonale søketjenesten. OAI-harvesteren, utviklet av NORA, vurderer og kvalitetssikrer alle metadata opp mot metadatamodellen. Metadata som avviker fra metadatamodellen oversettes om mulig til standarden, hvis ikke får dataleverandøren en liste over avvik og kan korrigere sine metadata. Når nye arkiv kommer til må OAI-harvesteren kontinuerlig utvikles slik at leverte metadata er

i henhold til metadatamodellen. Det er få problemer med høsting av de eksisterende arkiv. NORA prosjektgruppe venter minst 10 nye arkiv i NORA 2008.

4. Drifte og videreutvikle Openaccess.no – et nettsted for alle som trenger informasjon om Open Access dvs. åpent tilgjengelige tidsskrifter og åpne publiseringsarkiv.

Openaccess.no ble lansert 25. mai 2007 og skal bidra til et effektivt system for åpen vitenskapelig kommunikasjon på linje med forskningens grunnleggende mål: - bredest mulig spredning av forskningsresultater.

Openaccess.no inneholder bl.a. erfaringer fra universiteter og høyskoler som har etablert institusjonelle arkiv, informasjon om opphavsrett og en oversikt over norske forlag og retningslinjer for egenarkivering: http://openaccess.uib.no/forsker/forlag_norge.htm

Kunnskapene om Open Access i dag er mangelfull og til dels preget av misforståelser. Openaccess.no skal formidle nasjonal og internasjonal kunnskapsbaserte fakta om Open Access.

5. Stimulere overgang til OA-modeller for norske vitenskapelige tidsskrifter.

NORA prosjektet deltar ved Universitetsbiblioteket i Tromsø i Nordbib-prosjektet Aiding Scientific Journals Towards Open Access Publishing. NORA vil bruke resultatet fra Nordbib-prosjektet til å informere og assistere norske vitenskapelige tidsskrifter som ønsker å migrere til en OA-modell.

6. Bidra til utvikling av standarder for åpne publiseringsarkiv

6.1 Interoperabilitet – harmonisering av beskrivelse og beskrivelsesformat

NORA-prosjektet, ved Universitetsbiblioteket i Oslo, deltar i Nordbib-prosjektet Infrastructure and interoperability of Nordic Open Access systems. Resultatet av prosjektet skal implementeres i Norge. NORA skal i tillegg delta i det europeiske og internasjonale standardiseringsarbeidet.

6.2 Langtidslagring av elektronisk publiserte dokumenter

Oppbevaring av elektronisk publiserte dokumenter stiller oss overfor mange utfordringer. Erfaringer fra prosjekter som fokuserer på digital lagring av dokumenter viser at det ikke er gitt at dagens digitalt skapte og digitalt lagrede dokumenter også vil bli tilgjengelige og lesbare i fremtiden. For å sikre oss at vi også i fremtiden kan lese og tolke dagens dokumenter riktig, er det viktig at alle som produserer disse dokumenter er seg bevisst de problem som kan oppstå samt at det finnes strategier, verktøy og tekniske løsninger som bidrar til at digitalt materiale håndteres korrekt. En viktig forutsetning er at normaliserte metoder som bygger på standarder og felles anbefalinger anvendes av alle som bidrar til felles arkiv.

NORA-prosjektet har etablert et samarbeid med NB for å skape en infrastruktur som bygger på felles rutiner for overføring og lagring av dokumenter mellom en lokal produsent og det nasjonale digitale arkivet. Ved at dokumenter leveres til et arkiv på NB sikres tilgang til dokument både nå og i fremtiden. NORA metadatamodell er utvidet med dc:source feltet som inneholder lenken til fulltekstfilen.

6.3 URN:NBN-tildelingstjeneste og implementering av internasjonalt tilpasset Resolution service

NORA-prosjektet samarbeider med nasjonalbiblioteket om videreutvikling av NB:s URN:NBN-tildelingstjeneste og implementering av internasjonalt tilpasset Resolution service. Tjenesten må implementeres og markedsføres i Norge.

7. Utvikle kvalitetskrav på innhold og tjenester i åpne publiseringsarkiv

NORA-prosjektet skal utarbeide standarder for kvalitetskrav på innhold og tjenester i åpne publiseringsarkiv.

8. Delta i nordisk og internasjonalt samarbeid samt hente kunnskap fra liknende utenlandske prosjekt for derigjennom å etablere best practice i Norge

Utviklingen innen e-publisering går raskt. En viktig oppgave for prosjektet er å delta i det nordiske samarbeidet innen e-publisering og hente kunnskap fra liknende prosjekter både i Norden og internasjonalt og derigjennom for derigjennom å etablere best practice i Norge. I 2007 deltar NORA-prosjektet i 3 NORDBIB prosjekter. NORA har etablert samarbeid med DRIVER Digital Repository Infrastructure Vision for European Research (<http://www.driver-repository.eu/index.php>), som er en viktig aktør innen EU.

9. Være et nasjonalt kompetansemiljø for åpne publiseringsarkiv og open access

NORA har hatt stor betydning for utviklingen av åpne publiseringsarkiv i Norge. NORA har fremmet en samordnet og kraftig utvikling av slike arkiv, samt utviklet et viktig kompetansemiljø for åpne publiseringsarkiv og Open Access.

10. Informasjonsspredning

Prosjektet vil drive en aktiv markedsføring og informasjonsspredning med artikler, foredrag, konferanser, utstillinger etc.

11. I samarbeid med ABM-utvikling og UHRB etablere en modell for permanent drift av tjenesten

NORA prosjektgruppe mener at NORA er en naturlig del av infrastrukturen i et moderne informasjonssamfunn og at den løpende driften av NORA bør finansieres av staten. Jfr. "eNorge 2009" hvor en samlet regjering uttrykker sin vurdering av betydningen av alternative publiseringskanaler som bygger på Open Access.

NORA prosjektgruppe har ved Universitetet i Oslo søkt Kunnskapsdepartementet om finansiering av løpende drift og utvikling av NORA via statsbudsjettet. Søknaden støttes av ABM utvikling, UHRB og BIBSYS. Til tross for at Kunnskapsdepartementet lovet at komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 fikk NORA ingen permanent finansiering. Prosjektet fortsetter arbeidet med å etablere en modell for permanent drift av tjenesten.

Lønn prosjektmedarbeidere

Leder for NORA 12,5 % stilling i 12 måneder

Basis lønn	62 500
Feriepengeavsetning 12 %	7 500
Pensjon 12,41 %	7 756
AGA 14,1 %	8 125
Sum	85 881

Morten Erlandsen, utvikler 40 % stilling i 12 måneder

Basis lønn	175 000
Feriepengeavsetning 12 %	21 096
Pensjon 12,41 %	21 817
AGA 14,1 %	24 788
Sum	243 501
Overhead USIT drift av NORA	75 000

Open Access redaktør i 20 % stilling i 12 måneder

Basis lønn	80 000
Feriepengeavsetning 12 %	9 600
Pensjon 12,41 %	9 928
AGA 14,1 %	11 280
Sum	110 808

Prosjektmedarbeider for å stimulere overgang till OA-modeller for norske vitenskaplige tidsskrifter i 10 % stilling i 12 måneder

Basis lønn	50 000
Feriepengeavsetning 12 %	6 000
Pensjon 12,41 %	6 204
AGA 14,1 %	7 050
Sum	69 254

Vederlag til prosjektgruppens medlemmer ved Ubene i Agder (1) Bergen (2), Tromsø (2), Trondheim (2), 4 representanter fra høyskoler, BIBSYS og NB. 13 personer a 5 000. Totalt 65 000

Reiseutgifter i samband med prosjektgruppemøter. Anslått behov ved 2-3 prosjektmøter kr 30.000

Områdeovervåking og prosjektgruppens deltakelse i nordisk/internasjonalt samarbeide. Anslått behov kr 30.000

Budsjett	
Prosjektleder	85 881
Overhead USIT	75 000
Utvikler	243 501
Open Access redaktør	110 808
Overgang til OA-modeller	69 254
Vederlag til prosjektgruppen	65 000
Reiseutgifter	30 000
Områdeovervåking	30 000
Totalt	709 444